

Uittreksel uit de Objecten Data Bank

Onderstaand object is
EEN RIJKSMONUMENT,
opgenomen in het Register van beschermde monumenten
ingevolge artikel 6 van de Monumentenwet 1988.

Provincie	: Gelderland	Monumentnummer	: 527939
Gemeente	: Oldebroek	Besluitnummer	: RNO-2003-3622
Complexcode	: 8091PA-C-02	Besluitdatum	: 07-07-2004
Aanduiding	: RdMz		
Complex onderdelen	: Aantal : 7		
	: Nummers : 527940, 527941, 527942, 527943, 527944, 527945, 527946		

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Zuiderzeestraatweg 417 te Wezep

KADASTRALE AANDUIDING
EN
KADASTRALE TENAAMSTELLING

Zie bij de onderdelen van het complex

OMSCHRIJVING

Omschrijving van het complex: In structuur gaaf bewaard gebleven buitenplaats met HOOFDGEBOUW (1) HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), KOETSHUIS (3), TOEGANGSHEK (4) KOUDE BAKKEN (5), BOERDERIJ MET STAL (6) en VOORMALIGE TUINMANSWONING (7).

Inleidende geschiedenis De Vollenhof is gelegen in het Oldebroek of Hollanderbroek, een zogenaamde cope-ontginning, ontstaan in de loop van de 13de eeuw, toen kolonisten uit het Hollands/Utrechtse laagveengebied hier het langgerekte Oldebroek ontgonnen. De plaats ligt aan de rand op de overgang van het veen naar de zandige heuvelrand. Kenmerkend voor een cope-ontginning is het systeem van langgerekte evenwijdige kavels. Deze verkaveling is typerend voor Oldebroek en is bepalend geweest voor de structuur van het park van de buitenplaats De Vollenhof.

Langs de Zuiderzeestraatweg (voorheen Broekdijk) die sedert 1830 is bestraat, lag al in het begin van de 19de eeuw een groot aantal buitenplaatsen. Van der Aa noemt: Schouwenburg, Zwaluwenburg, Den

Ekelenburg, Vierhuizen, Tijd-en-Vlijt, Vollenhof, Olthorst, Broekeroord, Koldenhoven, IJsselvliet, de grondvesten van Pottenstein, Vogelenzang, IJsselstein en Molencate nabij de Triezelenberg. Over de Vollenhof vermeldt hij in 1848: Dit landgoed wordt in eigendom bezeten door de heer Lemker, woonachtig te Kampen, die het des zomers bewoont. Frans Lemker (1775-1858) was burgemeester van Kampen (1803-1813 als maire, van 1814-1843 als burgemeester), Gedeputeerde van Overijssel en lid van de Tweede kamer voor deze provincie. Hij was gehuwd met Johanna Catharina Frederika Muller. Een kleine veertig jaar eerder, in 1809, had de cartograaf M.J. de Man de situatie ter plaatse opgetekend. Het blijkt dat een groot aantal plaatsen (Schouwenburg, Rozenburg, Zwaluenburg, De Vier Huizen, Tijd en Vlijd, Oldhorst, Vollenhof, Broekoord, Veenwijk, IJsselvliet) toen al aanwezig waren. In 1893 geeft Craandijk de volgende impressie: "Wij vinden er [in Oldebroek] een aantal landgoederen en buitenplaatsen, waarvan echter behalve de dichte bosschen, weinig anders dan de oprijlaan en de innijhekken te zien is. De heerenhuizen, met den daarbij behoorenden aanleg blijven, behoudens een enkele uitzondering verborgen achter de hooge groene schermen, die tegen den scherpen zeewind beschutten Zwaluwenberg, Broekeroord, Vierhuizen, Vollenhof, IJsselvliet, Feithenhof vormen een reeks van aanzienlijke bezittingen. Vóór de 19de eeuw is er niets bekend over het uiterlijk van De Vollenhof en zijn omgeving. De oudste kaart die betrouwbaar is dagtekent van uit 1809 en is, zoals gezegd, van de hand van M.J. de Man. De Man heeft over het algemeen een zeer nauwkeurige perceelsgewijze opname gemaakt. Bij de Vollenhof valt op dat het huis binnen het omgrachte perceel op een andere plek ligt dan op de kadastrale minuut van twintig jaar later. Het koetshuis ligt wel op dezelfde plaats, evenals het boerderijcomplex aan de Vollenhofseweg. Op de kadastrale minuut van 1828 voor de gemeente Oldebroek staan het koetshuis, huis en een klein opstalletje (de 'Steenen Koepel' of theekoepel) aangegeven binnen de omgrachting waar zij thans ook nog liggen. Het huis is groter dan het huidige: aan de zuidzijde bevindt zich een aanbouw. Tussen de straatweg en het omgrachte perceel met huis ligt een sterrenbos. Voorts wisselen bossen bouw- en weiland elkaar af op de langgerekte kavel. Sprake van een landschappelijke invulling is er nog niet. Wel staat de schuin weglopende Kerkweg getekend. De Kampense burgemeester Frans Lemker was degene die tussen 1809 (kaart De Man) en 1828 (kadastrale minuut) het oude huis liet afbreken en een nieuw huis wat verder naar achteren op het terrein liet bouwen. Waarschijnlijk liet hij tijdens zijn leven ook het park in bescheiden mate veranderen. Na de dood van Frans Lemker in 1858 hebben er modernisering en aan het huis en het park plaats gevonden. Zo is ondermeer in het huis een aantal versierde stucplafonds ingebracht. Het is goed mogelijk dat de kelder met troggewelven op ijzeren liggers ook uit het midden van de 19de eeuw dagtekent. Op het terrein rond het

huis is inmiddels sprake van een formele aanleg met sterrenbossen (bij de straatweg), een moestuin (binnen de omgrachting) en een parkbos (bij het huis buiten de omgrachting), bouw- en weilanden, een slingerbos (dat ook zo genoemd wordt) halverwege het langgerekte terrein met een kronkelend pad, en wandelbossen. De familie Lemker hield De Vollenhof tot 1908 in bezit. In dat jaar is het bezit door de erven van Mevrouw Lemker-Muller verkocht. In de verkoopnotitie wordt het omschreven als: Het Heerenhuis De Vollenhof met Oprijlaan Voor- en Achtertuint, steenen Koepel, Koetshuis, Veestalling, groote Moes- en Bloementuin waarin vele Vruchtboomen, uitgestrekte Wandelbosschen met fraai opgaand Geboomte en Hakhout; twee Boerenhofsteden met stallingen schuren enz. alsmede diverse perceelen Bouw-, Wei- en Hooiland, samen groot 120 Hectaren 39 Aren 17 Centiaren. De 'steenen koepel' een theekoepel naast het huis aan de gracht, is afgebroken. Beide boerderijen bestaan nog. Boerderij de Vollenhof aan de Vollenhofseweg 3 komt voor bescherming in aanmerking. De nieuwe eigenaar werd L. Th. Hora Siccama. Ook toen volgde er een verbouwing van het hoofdgebouw. De neogotische schouw in de hal met het familiewapen getuigt daarvan en de kap en kamertjes op de zolder. Mogelijk liet hij de achteraanbouw van het huis slopen (Op de tekening horend bij de Verkoopnotitie staat de aanbouw nog getekend). Schuin tegenover de boerderij De Vollenhof liet hij in 1919-1920 een tuinmanswoning bouwen. De oude tuinmanswoning die bij de boerderij stond verviel. In 1922 werd het bezit weer verkocht en kwam aan de graaf van Bylandt. Zijn erfgenamen Van Riemsdijk zijn thans eigenaar. Het koetshuis zal uit de 18de eeuw dateren. Het komt in ieder geval voor op de kaart van De Man. De kelder met tongewelf duidt op een bouwdatum in de eerste helft van de 18de eeuw. In de 19de eeuw zijn de gevels gepleisterd, zodat het paste bij het hoofdhuis. Bij een restauratie in 1972 is die pleisterlaag weer afgenomen en is het muurwerk op verschillende plaatsen ingeboet. Op het aangrenzende perceel ligt het 18de-eeuwse boerderijcomplex De Vollenhof, bestaande uit het L-vormige hoofdgebouw en een (in 1917 vervangen) schuur. Een kleine tuinmanswoning blijkt omstreeks 1900 bij de boerderij te staan. Bij de verkoop in 1908 werd het boerderijcomplex als volgt omschreven: Boerenhuis met tuinmanswoning, twee schuren, twee hooibergen en bakhuis met bouwland. In 1919 wordt tegenover de boerderij een nieuwe tuinmanswoning gebouwd. Ook dit gebouw komt voor bescherming in aanmerking. De invulling van het terrein op het langgerekte kavel is sedert de tweede helft van de 19de eeuw nauwelijks veranderd. De overheersend formele aanleg met een bescheiden landschappelijke invulling, alles binnen de middeleeuwse verkaveling is nog steeds aanwezig. De Vollenhof is een opmerkelijk voorbeeld van een buitenplaats waar sier en utilitair gebruik van het terrein op subtiele wijze vermengd zijn en waar dat nog steeds als zodanig wordt gebruikt.

Waardering De historische buitenplaats De Vollenhof is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang:

- wegens de ouderdom
- wegens het 19de-eeuwse hoofdgebouw
- wegens bij de buitenplaats horende, gaaf bewaarde historische tuin- en parkaanleg in formele stijl uit de 18de eeuw met landschappelijke invullingen uit de 19de eeuw
- wegens de bij een historische buitenplaats horende opstallen als koetshuis, boerderij en tuinmanswoning
- als onderdeel van de reeks historische buitenplaatsen aan de Zuiderzeestraatweg tussen Elburg en Hattem
- wegens de visuele samenhang tussen de verschillende componenten

INSCHRIJVING

Kantoor bewaarder : Arnhem
Inschrijvingsdatum : 20-09-2004
Deel/Registratienummer : 30601/42
